

## **Kul Hakkına Girmemek**

**Kaynak:** Mektubat-ı şerif, İslam ahlakı, İslam alimleri ansiklopedisi, dinimizislam.com sitesi.

**[Rehber Ansiklopedisi]** İnsanların karşılıklı münasebetlerinde doğan birbiri üzerindeki haklarına, Müslümanların gözetmesi gereken haklara, "Kul Hakkı" denir.

Bir kimse, Peygamberlerin yaptığı ibadetleri yapsa, fakat üzerinde başkasının bir kuruş hakkı bulunsa, bu bir kuruşu ödemedikçe Cennete giremeyeceği bildirilmektedir.

Başkasının malına, canına, nâmusuna zarar veren, kul hakkı altına girmiş olur. Kul hakkı, Allahü teâlânın hakkından önce gelmektedir. Çünkü Allahü teâlâ, çok merhametli olup hiçbir şeye muhtâç değildir. İnsanlar ise, çok şeye muhtaç olup, cimridirler.

**[dinimizislam.com sitesi]** Kul hakkı ile ilgili Peygamber efendimiz buyurdu ki: **(Birisinin hakkını alan kimse, ölmeden önce, onunla helalleşsin! Paranın, malın geçmeyeceği kıyâmet gününe, üzerinde kul hakkı bulunarak gitmesin! Dünyada yapmış olduğu ibadetleri, orada hak sahibine verilecektir. İbadeti yoksa veya biterse, hak sahibinin günahları, buna yüklenecektir.)**

Bir kimsenin, başkasına zarar vermesi, malını çalması ve yemesi, iftirâ etmesi, dövmesi, sövmesi, yaralaması, ücretsiz birinin çocuğuna iş gördürmesi, alay etmesi, gıybetini yapması, kalbini kırması, eli ve dili ile eziyet etmesi kul haklarındandır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

**(Kibri, hıyâneti ve kul borcu olmayan mümin, hesapsız Cennete girecektir.)**

Kıyâmet günü hak sahipleri, haklarını mutlaka alacaktır. Hatta boynuzsuz koç, boynuzlu koçtan hakkını alacaktır. Dünyada hak sahibine hakkı ödenmezse veya hak sahibi hakkını helal etmezse, ahirette iyilikleri alınıp hakkı olana verilecektir.

Kul hakkından kurtulmak için, hak sahiplerinin hakkı ödenir, helalleşilir, ona iyilik ve dua edilir. Hak sahibi ölmüş ise, çocuklarına, vârislerine haklar verilip ödenir. Vârisleri bilinmiyorsa, o miktâr para fakirlere sadaka verilip sevabı hak sahibine niyet edilir.

**[Mektûbât-ı şerif 98.mektub]** Bir gün, Resulullah efendimiz Eshabına hitaben buyurdu ki:

**"Müflis kimdir, biliyor musunuz?"** Eshab-ı kiram da; "Bizim bildiğimiz müflis, parası, malı olmayan kimsedir" dediler. Bunun üzerine Peygamber efendimiz; **"Ümmetimden müflis şu kimsedir ki, kıyâmet günü namazları ile, oruçları ile ve zekâtları ile gelir. Fakat, kimisine sövmüştür, kiminin malını almıştır. Kiminin kanını akıtmıştır. Kimini dövmüştür. Hepsine bunun sevaplarından verilir. Haklarını ödemededen önce sevapları biterse, hak**

**sahiplerinin günahları alınarak buna yüklenir. Sonra Cehenneme atılır”** buyurdu.

### **[dinimizislam.com sitesi] Askerime helal lokma gerekir!**

Sultan II. Murad Han zamanında, henüz Osmanlılarda hazine teşkil edilip saraya tahsisat ayrılmamıştı. Hâl böyle olunca, padişahlar da çok zaman parasız kalabiliyordu.

Fazlullah Paşa, II. Murad Han'ın Çandarlı Halil Paşa'dan borç para istediğini görüp dedi ki:

- Sultanım, Padişahın vezirlerden ve şundan bundan para istemesi yerinde olmaz. Müsaade buyurursanız bir hazine teşkil edilsin ve oradan saraya tahsisat ayrılsın.

Fazlullah Paşa'yı dinleyen Sultan Murad hazretleri sordu:

- Bu parayı nereden temin edeceksin?

Paşa dedi ki:

- Sultanım çok zengin var, bir fermanla bazılarından mal toplamak mümkündür.

Sultan Murad Han, celalli bir şekilde dedi ki:

- Paşam, bu nasıl sözdür! Böyle bir şeyi nasıl teklif edersin. Bizim idaremizde üç helal lokma vardır. Biri madenler, biri cizye, biri de savaş ganimetleridir. Bizim askerimiz gazi askerlerdir. Bunlara helal lokma gerekir. Bir padişah ki askere haram lokma yedirir, o asker artık harami olur. Haraminin sebatı olmaz. Küçük bir mukavemetle karşılaşsa hemen firar eder, kaçar. Sonrası ise malumdur!..

### **[İslam alimleri ansiklopedisi] Gece evden niçin ayrıldılar?**

Seyyid Fehim hazretleri her sene Van'a gelişinde bir müddet kalırdı. Âşıkları toplanır, feyz alırlardı. Genellikle kendisini çok seven mahkeme başkâtibi Ahmed Beyin evinde misâfir olurdu. Bir sene Ahmed Bey hacca gitmişti. Van'a bir gelişinde yine onun evinde kaldı. Bir gece yarısı yakınlarından birini çağırdı ve; "Arkadaşlarını uyandır! Şimdi buradan çıkıp, falan eve gideceğiz" buyurdu. O kimse; "Efendim gece yarısı gitmek ayıp olur. Yarın gitsek olmaz mı?" dedi. "Hayır şimdi gideceğiz. Hem Ahmed Beyin oğullarına da haber ver" buyurdu. Durumu öğrenen Ahmed Beyin oğulları gelip yalvardılar. "Efendim bir kusur yaptıksa af buyurun. Bizden ayrılmayın. Babamız iştirse üzülür. Biz ona ne cevap vereceğiz, lutfediniz, ihsan ediniz! Kabahatimizi bağışlayınız" dediler. Çok göz yaşı döktüler. Seyyid Fehim hazretleri; "Hayır sizden çok razıyım, bize her hizmeti fazlası ile yapıyorsunuz. Sizlere dua etmekteyim. Fakat şimdi gitmemiz lazım" buyurdu. Ahmed Beyin oğulları; "Emir buyurduğunuz gibi olsun" dediler. Gece yarısı sevdiklerinden bir başkasının evine gittiler.

Ertesi gün oğlu Muhammed Emin Efendi, Ahmed Beyin oğullarının pek çok üzüldüklerini söyledi ve; "Babacığım o evde sabaha kadar kalsaydık ne olurdu?" diye sorunca, Seyyid Fehim hazretleri; "Oğlum! Şimdi kimseye söyleme. Bu gece Ahmed Bey Mekke-i mükerremede vefat etti. Ev yetim evi oldu. Mal mirasçılara kaldı. Evvelce her şeyi kullanıyor, yiyip içiyorduk. Çünkü Ahmed Beyin seve seve helal edeceğini biliyordum. Şimdi ise tanışmadığımız mirasçılarının hakkı

olduğundan bir şeyi kullanmak caiz olmaz. Kul hakkından kaçınmak için acele ayrıldım" buyurdu. Bir ay sonra hacılar döndü. Herkes geldi. Ahmed Bey gelmedi. "Bir gece yarısı Mekke'de vefat etti" dediler. Hesap ettiler, Seyyid Fehim hazretlerinin evden ayrıldığı geceye rastlıyordu.

Bâyezîd-i Bistâmî (rahmetullahi aleyh) bir gece, talebelerinden bir kısmı ile bir yere misâfir oldular. Ev sâhibi evin aydınlanması için bir kandil yaktı. Bâyezîd-i Bistâmî (rahmetullahi aleyh) yanında bulunanlara, "Bu kandilde bir garîblik görüyorum. Yanıyor ama ışık vermiyor. Hikmeti nedir?" diye sordu. Ev sâhibi; "Efendim; Biz bu kandili bir gece yakmak için komşumuzdan emânet olarak almıştık. Bu akşam ikinci gece yakıyoruz" deyince, Bâyezîd-i Bistâmî hazretleri, kandili söndürdü ve hemen kandili sâhibine götürüp teslim edin. Arzu ederseniz, bir gece daha yakmak için izin isteyin" buyurdu. Ev sâhibi kandili alıp komşusuna götürdü. Olanları anlattı ve tekrar izin alıp geri getirdi. Eve gelince kandili yaktılar ve oda aydınlandı. Bâyezîd hazretleri (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki; "İşte şimdi ışığını görüyorum."

Bâyezîd-i Bistâmî hazretleri bir gün yanlışlıkla bir karıncayı öldürdü. Haberi olunca, çok pişman olup üzüldü. Ölü karıncayı avucuna alıp, şefkat, merhamet ve hüznün ile ve kırık kalbi ile karıncaya üfürünce, Allahü teâlânın izni ile karınca canlanıp yürümeye başladı.

Bâyezîd-i Bistâmî (rahmetullahi aleyh) bir gün çamurlu bir sokakta yürürken ayağı kaydı. Düşmemek için duvara tutundu. Sonra araştırıp duvarın sâhibini buldu. "Sokakta yürürken ayağım kaydı. Sizin duvarınıza tutundum. Belki de duvarınızdan bir miktar toprak yere dökülmüştür. Hakkınızı helâl etmenizi istirhâm ediyorum" dedi. Meğer o kimse mecûsî imiş, "Sizin dîniniz bu kadar ince ve hassas mıdır?" dedi. Bâyezîd-i Bistâmî hazretleri "Evet" deyince, o kimse hakkını helâl etti ve müslüman oldu. Bunun üzerine o mecûsînin evindekiler de müslüman oldu.

### **Ölmeli fakat hak yememeli...**

Birinin malını, parasını, gizlice almaya hırsızlık, bilerek zorla almaya ise gasp denir. Çalınan ve gasbedilen para, mal, sahibine geri verilmedikçe, çalana veya gasbedene, ölünceye kadar devamlı günah yazılır. Bu hal, akıllı bir kimsenin yapacağı iş değildir. Böyle yapıldığında, gasp, hırsızlık günahının yanında, bir de şu günah var. Eğer bu mal, para, çalınmamış, gasbedilmemiş olsaydı, paranın, malın sahibi onunla hayırlı bir hizmet yapacak idiyse, bu hizmete mani olunduğu için hırsızlık ve gasp günahına bu vebal de eklenir! Kul hakkı çok önemlidir. Bunun için ölmeli fakat başkasının hakkını yememelidir.

Kul hakkı, Allahü teâlânın hakkından önce ödenir. Kul hakkı, ne kadar az olsa da, Cennete girmeye mânidir. Kul hakkına dokunmamaya, hakkı olanları ödemeye, titizlikle çalışmalıdır. Üzerimizde kimsenin hakkı kalmamasına çok dikkat etmeliyiz! Hakkı dünyada ödemek kolaydır. Nezâket ile, yumuşaklıkla haktan kurtulmak mümkündür. Fakat, âhirette, iş böyle değildir. Orada, hak altından kurtulmak çok güçtür, çâresi bulunmaz. Zira Resûlullah efendimiz: **(Üzerinde kul hakkı olan, insanların malına, irzina dokunan, ölmeden önce**

**helâllaşsın, ödesin! Zîrâ âhiret günü altının, malın değeri olmaz. O gün, hak ödeninceye kadar, kendi sevâblarından alınacak, sevâbları olmazsa, hak sâhibinin günâhları, buna yüklenecektir)** buyurmuşlardır.

Ebû Bekr-i Şiblî hazretleri, vefât etmeden biraz önce; “Üzerimde bir dirhem kul hakkı vardı. Onun sâhibi için, bin dirhem sadaka vermiştim. Bununla berâber, hâlâ gönlüme ondan ağır bir şey gelmez” buyurmuştur.

Abdullah ibni Mübârek hazretleri; “Harâm olarak ele geçen bir kuruşu, sâhibine geri vermek, yüz kuruş sadaka vermekten daha sevâbdır” buyurmuştur. Din büyükleri; “Haksız alınan bir kuruşu sâhibine geri vermek, kabûl olan altıyüz hacdan dahâ sevâbdır” buyurmuşlardır.

Her müslümânın, ölüme hâzırlanması lâzımdır. Bunun için de, tövbe etmelidir. Kul hakkı altında kalmamaya dikkat etmelidir. Yani, hakları sâhiblerine verip helâllaşmalıdır.

**[dinimizislam.com sitesi] Kul hakkı beş türlüdür:**

- 1- Mali [Parasal]**
- 2- Nefsi [hayati yönden]**
- 3- Irzi [Haysiyetle ilgili]**
- 4- Mahremi [Namusla ilgili]**
- 5- Dini.**

#### **1- Mali olan kul hakları:**

Hırsızlık, gasp, aldatarak, yalan söyleyerek mal satmak, sahte para vermek, başkasının malına zarar vermek, yalancı şahitlik, rüşvet almak gibi.

Bu haklar için sahibi ile helalleşmek gerekir. Dünyada helalleşmezse, ahirette sevapları ona verilerek helalleştirilecektir. Mal sahibi ölmüş ise, vârisine ödenir. Vârisi yoksa veya mal sahibi bilinmiyorsa, salih bir fakire hediye olarak verilip, sevabı sahibine gönderilir. Salih fakir yoksa İslamiyet'e hizmet eden hayır kurumlarına, vakıflara verilir. Kendi salih akrabasına, fakir olan ana babalarına, çocuklarına hediye olarak vermesi de, caiz olur. Bunları yapmak imkânını bulamazsa, mal sahibinin ve kendisinin af olunmaları için dua eder. Kâfirin hakkı için de, onunla helalleşmek gerekir. Gönlü alınmazsa, ahirette af olunması, çok güç olur.

#### **2- Nefsi, yani hayati günah olan kul hakları:**

Adam öldürmek, bir uzvunu kesmek, sakat bırakmak gibi şeylerdir. Önce tevbe eder. Adam ölmüş ise, velisi ile helalleşmek gerekir. Velisi isterse af eder. İsterse belli bir mal ister. İsterse, mahkemeye verip, hâkimden cezalandırılmasını ister. İslamiyet'te kan davası yoktur.

#### **3- Irza dokunan kul hakları:**

Dedikodu, iftira, alay, sövmek gibi haysiyetle, şerefle ilgili şeylerdir. Tövbe etmek ve helalleşmek lazımdır. Bunlarda vârisleri ile helalleşmek olmaz.

#### **4- Mahremi olan kul hakları:**

Başkasının çoluk çocuğuna hıyanet etmek gibi şeylerdir. Tövbe ve istiğfar eder. Fitne çıkmak ihtimali yoksa, sahibi ile helalleşir. Fitne ihtimali varsa helalleşmek yerine, ona dua eder ve onun için sadaka verir. Yaptığı

ibadetlerin sevaplarını ona bağışlar. Fitne ihtimali olunca, helalleşirken işlediği günahları bildirmeyip, bendeki bütün haklarını af et demekle yetinir.

#### **5- Dini olan kul hakları:**

Akrabasına ve emri altında olanlara doğru din bilgisi vermeyi terk etmek, insanların din bilgisi öğrenmelerine ve ibadetlerine mani olmak, onlara kâfir, fasık demek. Bid'at çıkarıp veya mevcut bid'atleri savunup Müslümanların yanlış inanmalarına ve yanlış ibadet etmelerine sebep olmak. Açıktan oruç yiyerek veya açıktan başka haram işleyerek kötü örnek olmak. Bu günahlar için de tevbe etmek, hak sahipleri ile helalleşmek gerekir.

#### **Sual: Üzerinde kul hakkı olan ne yapmalı?**

##### **CEVAP**

Üzerinde kul hakkı olan buna tevbe için, kul hakkını hemen ödemeli, onunla helalleşmeli, ona iyilik ve dua etmeli. Mal sahibi, hakkı olan ölmüş ise, ona dua, istiğfar edip vârislerine verip ödemeli, bunlara iyilik yapmalıdır. Çocukları, vârisleri bilinmiyorsa, o miktar parayı fakirlere sadaka verip, sevabını hak sahibine bağışlamalıdır. (Sefer-i Ahiret)

Bir kimseden haksız olarak alınan bir kuruşu, sahibine geri vermek, yüzlerle lira sadakadan kat kat daha sevaptır. Bir kimse, Peygamberlerin yaptığı ibadetleri yapsa, fakat, üzerinde başkasının bir kuruş hakkı bulunsa, bu bir kuruş ödemedikçe, Cennete giremez. (Mektubat-ı Rabbani c.2, m.66, 87)

Kıyamet günü, hak sahibi, hakkından vazgeçmezse, bir dank [yarım gram gümüş] hak için, cemaat ile kılınmış, kabul olmuş yedi yüz namazı alınıp, hak sahibine verilecektir. (Dürr-ül-muhtar)

Kul hakkını, Allahü teâlânın hakkından önce ödemek gerekir. Kul hakkı olan günahların affı güç ve azapları daha şiddetlidir. Başkasının hakkını yiyen, hak sahipleri ile helalleşmedikçe affa uğramaz. Yani üzerinde kul veya hayvan hakkı bulunanı Allahü teâlâ affetmez ve bunlar Cehenneme girip, cezalarını çekeceklerdir. (Hadika)

**Sual:** Üzerinde kul hakkı ile ölen kimse, Cennete giremez mi?

##### **CEVAP**

Kul hakkı kâfirlik değildir. Sevaplarından bir kısmını vererek kul hakkını öderse, Cehenneme girmez. Sevapları yoksa, kul hakkı olanın günahlarının bir kısmını yüklenir. Cezasını çektikten sonra Cennete gider. Cennete yalnız kâfir girmez. Ne kadar çok günahkâr olursa olsun, müslüman, günahlarının cezasını çektikten sonra muhakkak Cennete girer. Fakat Cehennemde ceza çekmek öyle kolay değildir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

**(Müflis, şu kimsedir ki, kıyamette, amel defterinde pek çok namaz, oruç ve zekat sevabı bulunur. Fakat, bazılarını çeşitli yönden zararı dokunmuştur. Sevapları, bu hak sahiplerine verilir. Hakları ödenmeden önce sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları, bunun üzerine yükletilip Cehenneme atılır.)** [Müslim]

İşlenen günahta kul hakkı da varsa, kul hakkını hemen ödemek, onunla helalleşmek, ona iyilik ve dua etmek de gerekir. Kul borcu ile ölürsük, birçok sevabımız hak sahibine verilir, sevabımız kalmazsa, onun günahlarını yüklenmek

zorunda kalırız. Şehid olan kimselerin kul borçlarını Allahü teâlâ öder.

**Sual:** Gayri müslimlerle çalışıyoruz. Onların hakkını yesek günah olur mu?

**CEVAP**

Gayri müslimlere [müslüman olmayanlara] kâfir denir. Bunların inançları, ibadetleri sevilmez. Fakat onları incitmek, kalblerini kırmak haramdır. Gayri müslimleri gıybet eden, yüzlerine karşı kâfir diyen müslüman cezalandırılır. Çünkü bunları incitmek, mallarına zarar vermek günahtır. **(Mülteka)** [Kâfirler kendilerini kâfir kabul etmedikleri için kâfirin bile yüzüne karşı kâfir demek günah olur.]

Zimmiye [yani gayri müslim vatandaşa] zulmetmek, müslümana zulmetmekten daha kötüdür. Hayvanlara işkence, zimmiye işkenceden daha kötüdür. Zimmiyi üzmemek için selamlaşmak ve tokalaşmak caiz olur. Açıkça günah işleyen fasıka selam vermek de böyle caizdir. **(Dürr-ül Muhtar)**

Üzerinde kul hakkı bulunanların ibadetleri kabul olmaz, Cennete giremez. Kâfirin hakkı için de, onunla helalleşmek gerekir.

Müslüman olsun, kâfir olsun, nerde olursa olsun, hiçbir insanın malına, canına ve ırzına, namusuna dokunmak caiz değildir. Kâfir turistler, muamelatta, müslümanların hak ve hürriyetlerine maliktir. Kendi dinlerinin icaplarını yapmakta, ibadetlerini yapmakta serbesttirler. İslamiyet, kâfirlere de, bu hürriyeti vermiştir.

Müslüman, yabancıların kanunlarına karşı gelmemeli, suç işlememelidir.

Fitne çıkmasına sebep olmamalı, hiç kimseye zulüm, işkence yapmamalıdır.

Müslümanlığın güzel ahlakını, şerefini, her yerde herkese göstermeli, her milletin İslam dinine sevgili ve saygılı olmasına sebep olmalıdır. **(İslam Ahlakı)**

**Sual:** Peki, ödünç bir şey alınmışsa (mesela kalem veya kitap) ve geri verilmesi unutulmuşsa, ne yapmalı?

**CEVAP**

Bunlar da aynı, ya bulup vereceksin veya parasını vereceksin veya helalleşeceksin. Yahut hiç birisi mümkün olmazsa, fakire sadaka vereceksin.

**Sual:** Şaka olarak, bir arkadaşı herhangi bir şekilde korkutmak veya bir eşyasını alıp saklayarak, arattırmak günah mıdır?

**CEVAP**

Her ne şekilde olursa olsun, üzme, korkutmak caiz değildir, günahtır. Hadis-i şeriflerde buyuruluyor ki:

**(Arkadaşınızın bir şeyini ciddi olarak da, şaka olarak da almayın!)**

[Tirmizi]

**(Bir kimse, bir mümini korkutursa, Allahü teâlâ da, uzunluğu bin yıl olan günde, onun korkusunu artırır.)** [Deylemi]

**(Bir Müslümanı korkutan, kıyamet korkularından emin olmaz.)** [Beyheki]

**(Korkutucu şeyler söylemeyin!)** [Deylemi]

**(Allah’a ve ahirete inanan kimse, bir Müslümanı korkutmasın.)** [Taberani]

**(Bir Müslümana, haksız olarak, korkutucu bir gözle bakan kimseyi, Allahü teâlâ da kıyamette korkutur.)** [Taberani]

**(Müjdeleyici olunuz, korkutucu olmayınız, kolaylık gösteriniz, güçlük göstermeyiniz!)** [Ebu Davud]

**(Bir demir [veya yaralayıcı, öldürücü bir alet] ile arkadaşına işaret edip korkutan kimseye, melekler lanet eder.)** [Müslim]

Bir kimse, arkadaşı uyuklarken, onun ok kabından bir ok aldığı sırada, arkadaşı korkarak uyandı. Bunu gören Resulullah efendimiz buyurdu ki:

**(Müslümanı [herhangi bir şekilde] korkutmak helal değildir.)** [Taberani]

Yine bir kimse, arkadaşının ayakkabılarını gizlice alıp sakladı. Arkadaşı gelince, oradakilere, ayakkabılarını sordu. Onlar görmedikleri için, bilmediklerini söylediler. Ayakkabıyı saklayan kimse, **(Ayakkabıların burada ya)** dedi. Bunu gören Resulullah efendimiz, **(Nasıl olur da mümini korkutursun)** buyurdu. O kimse şaka yaptığını söyleyince, iki defa daha, **(Nasıl olur da mümini korkutursun)** buyurdu. (Taberani)

Yine şaka ile arkadaşını korkutan birisine de Peygamber efendimiz buyurdu ki: **(Müslümanı korkutmak büyük zulümdür.)** [Bezzar, Hakim]

Bıçakla, silahla işaret ederek veya ne şekilde olursa olsun insanları korkutmak doğru değildir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

**(Müslümanı korkutmak caiz değildir.)** [Ebu Davud]

Birisinin unuttuğu eşyasını saklayıp onu arattırmak da korkutmak hükmüne girdiği bildiriliyor. **(Envar-ül-kudsiyye)**

**Sual:** Hakkını, mümin-kâfir, herkese helal etmek caiz midir?

**CEVAP**

Caiz ve iyidir. Ahirette karşılık olarak çok sevap verilir.

**Sual:** Kalben değil de, sözle hakkını helal eden, helal etmiş olur mu?

**CEVAP**

Evet, helal etmiş olur.

**Kul hakkını ödemek için**

**Sual:** Bilinen ve bilinmeyen kul haklarını ödemek için, ne yapmak gerekir?

**CEVAP**

Sahipleri biliniyorsa, kul haklarını ödemek gerekir. Yahut helâlleşmeli, ona iyilik ve dua etmelidir. Hak sahibi, ölmüş ise, ona dua ve istiğfar edip, çocuklarına vârislerine verip ödemeli, bunlara iyilik yapmalıdır. Çocukları ve vârisleri bilinmiyorsa borç miktarı parayı veya malı, fakirlere sadaka olarak verip sevabını hak sahibine niyet etmelidir. Ayrıca, yaptığımız bütün iyiliklerin sevabını hak sahiplerine hediye etmelidir.

Cenab-ı Hak, o kadar merhamet sahibidir ki, biz sevablarımızı hak sahiplerine verdiğimiz için, o sevablardan bizi mahrum bırakmıyor. Aynı sevabı bize de veriyor. Bu bakımdan yaptığımız her iyiliğin sevabını üzerimizde hakkı olanlara,

ana babamıza, arkadaşlarımıza, bütün Müslümanlara hediye etmeliyiz. Kendi sevabımızdan hiç eksilme olmaz.

[dinimizislam.com sitesi] İslam alimleri buyurdu ki:

\* Bir kimse Peygamberlerin yaptığı ibadetleri yapsa fakat üzerinde bir kuruş kul hakkı bulursa, bu bir kuruş ödemedikçe Cennete giremez.

\* Kul hakkı çok mühimdir. Allahü teâlâ her türlü günahı affedebilir. Ama, kul hakkıyla gelmeyin buyuruyor. Kul hakkıyla gidenin işi adalete bırakılır. Adaletin ne şekilde hüküm vereceği belli olmaz. Allah korusun çok kimse ümitle gider de, hâli perişan olur.

\* Size haksızlık eden, zulmeden, malınızı mülkünüzü gasp eden aslında size iyilik etmiştir. Eyvah onların haline. Sen mazlum, onlar zalim. Alan düşünsün. Ahirette zalim ağlayacak, mazlum gülecek. Zalim verecek, mazlum alacak.

\* Günahı çok olan ehli sünnet âlimlerinin kitaplarını dağıtsın.

\* Kendisine himmet gelen kimse, yerinde duramaz.

\* Fakirlere verilen sadaka namazdaki kusurları giderir.

\* Cenab-ı Hak Ramazan orucunun karşılığı ile iftiraya uğrayan kullarının ecirlerini hesapsız vereceğini vaat ediyor. Merhametlilerin en merhametlisi olan Allahü teâlânın kereminin sonsuzluğuna bakın ki; mümin kullarının hesaplarını sevap-günah tartısıyla ölçmenin yanında; kulun lehine olarak iki kapıyı ardına kadar açık bırakıyor. Halbuki; sevaplarla günahların yazılışlarında bile kulun lehinde hareket edilir; bunları tespitle görevli melekler, kulun hayırlı bir iş murat edip de yapamaması halinde bile sevap yazarken, kötü bir düşünceyi ise, ancak fiile döktükten sonra kayda geçirirler.

Sual: Pis kokan çorapla veya pis kokan başka bir şey ile camiye gidilirse, kul hakkı geçer mi?

CEVAP

Başkalarını herhangi bir şekilde rahatsız edince kul hakkı geçer. Pis kokulu şeylerle camiye girilmemeli. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Sarımsak, soğan, pırasa ve turp gibi kötü kokan bir şey yiyen, kokusu gitmeden mescidimize yaklaşmasın.) [Taberani]

### **Başkasının mailini okumak**

Sual: Bazı arkadaşların kiminle mailleştğini, neler yazdığını merak ediyorum. Herhangi bir yolla veya şifresini kırarak başkasının maillerine, bilgisayarındaki diğer yazılara ve özel resimlerine bakmak günah mıdır, kul hakkına girer mi?

CEVAP

Kendisi izin vermişse günah olmaz. İzinsiz bakılırsa büyük günahdır, kul hakkına da girer. Genel izin verilse bile, bilgisayarında özel şeyler olacağı için ihtiyaç kadar bakmalı, başka ne var, ne yok diye araştırmamalı. Birkaç hadis-i şerif meali şöyledir:

**(Arkadaşının yazısına izinsiz bakan, Cehennem ateşine bakmış olur.)**

[Taberani]

**(Arkadaşının mektubuna izinsiz bakan, ateşe bakmış olur.)** [Ebu Davud]

**(İzinsiz bir evin içine bakan, haram işlemiş olur.)** [Ebu Davud, Tirmizi]



